

Akademik Andrej Sirácky

* 9.12.1900 Petrovec (Juhoslávia)

+ 29.9.1988 Bratislava

Rektor UK 1953-56

O obraze:

olej na plátne, 100 x 81 cm,

autor: akad. maliar Ladislav Emický (1969),

umiestnenie: Rektorská sieň, majetok UK

- 1921 – Koedukácia – vyššie gymnázium (KVG) v Petrovci
- 1926 – PhDr. na FIF UK v Prahe
- 1925 – 1930 suplent na KVG v Petrovci
- 1930 – 1941 stredoškolský profesor KVG v Petrovci
- 1931 – 1941 redaktor časopisu Národná jednota v Petrovci
- 1941 – 1942 väznený v Budapešti
- 1942 – 1943 redaktor časopisu Slovenská jednota v Budapešti
- 1943 – 1944 člen ilegálneho národnoslobodzovacieho hnutia v Petrovci
- 1944 – 1948 riaditeľ KVG v Petrovci
- 1948 – 1949 profesor na Štátnom cvičnom gymnáziu v Bratislave
- 1948 – 1949 suplent sociológie FIF SU
- 1949 – 1952 docent FIF SU
- 1949 – 1950 riaditeľ Sociologického seminára FIF SU
- 1951 – vedúci Katedry marxizmu-leninizmu PRAF SU
- 1952 – 1955 zástupca profesora FIF SU (UK)
- 1952 – 1955 vedúci Katedry dialektického a historického materializmu FIF SU (UK)
- 1953/54 – 1955 – rektor SU (UK) do 31.12.1955
- 1952/53 – dekan FIF SU
- 1955 – 1975 profesor filozofie a sociológie FIF UK
- 1955 – 1961 predseda SAV
- 1961 – 1964 podpredseda SAV
- 1965 – 1970 riaditeľ Sociologického ústavu SAV
- 1966 – 1970 vedúci Katedry sociológie FIF UK
- 1974 – 1975 vedúci vedecký pracovník Filozofického ústavu SAV
- 1975 – 1978 riaditeľ Ústavu filozofie a sociológie (ÚFS) SAV
- 1978 – 1981 vedúci vedecký pracovník ÚFS SAV
- 1981 – 1988 vedúci pracovník-konzultant ÚFS SAV
- 1953 – člen korešpondent SAV
- 1955 – člen korešpondent SAV
- 1955 – akademik SAV (19. 12. 1955)
- 1958 – DrSc.
- 1960 – člen korešpondent SAV
- 1972 – akademik SAV
- 1976 – zahraničný člen Akadémie vied ZSSR

Sociológ, filozof, politológ a pedagóg. Počas pôsobenia v Petrovci sa podieľal na rozvoji verejného a kultúrneho života našich krajanov v Juhoslávii. Po príchode na Slovensko sa zameriaval na spracovanie najaktuálnejších teoretických a ideologických problémov z oblasti marxistickej filozofie, etiky, dejín kultúry, ateizmu. Na svoje rané práce, kriticky zamerané na riešenie niektorých sociálnych tém, nadviazal v polovici 60-tych rokov prácami o teoretických problémoch sociológie. Na univerzite sa zaslúžil o oživenie sociológie, ktorej slobodný povojnový vývoj bol nástupom dogmatických názorov umlútený.

Publikácia (výber)

- Za svetlom života (1932)
- Sila slov a myšlienok (1943)
- Umierajúca civilizácia (1946)

- Boj dvoch svetov (1946)
- Niektoré problémy marxistickej vedy a filozofie (1947)
- K situácii na sovietskom filozofickom fronte (1947)
- Noetické základy a historické opodstatnenie kultúry a mravnosti (1948)
- Kultúra a mravnosť (1949)
- Slovanstvo a svetový mier (1949)
- Proti idealizmu v spoločenských vedách (1949)
- Stalin – politik a mysliteľ (1949)
- Od kapitalizmu k socializmu (1950)
- Príroda a spoločenské prostredie (1951)
- V. Široký – vodca a učitelia pracujúceho ľudu Slovenska (1952)
- Pôvod prvotných ideológií (1952)
- O komunistickej morálke (1952)
- O historickom materializme (1952)
- Vznik a vývoj náboženstva (1953)
- Tvorivá sila marxizmu - leninizmu (1953)
- K otázke formovania socialistického ľoveka (1953)
- Proti prežitkom ľudáckej klérofašistickej ideológie (1954)
- Klérofašistická ideológia ľudáctva (1955)
- O niektorých otázkach ideologického boja na Slovensku (1955)
- Desať rokov slovenskej vedy a kultúry (1955)
- Za socialistickú vedu a kultúru (1960)
- Sociológia. Teória, metódy, problémy (1966)
- Sociológia a integrácia vied (1968)
- K otázke predmetu a štruktúry marxistickej sociológie (1968)
- Štruktúra sociológie a filozofie vo vzťahu k "vedám o ľoveku" (1968)
- Problémy a perspektívy socializmu (1972)
- Sociálny svet ľoveka (1974)
- Sociológia myslenia a činu (spoluautor, 1976)
- Doba a myslenie (1979)
- Na prelome vekov (1984)

lenstvo vo vedeckých spoločnostiach a odborných komisiách

Predseda Slovenskej sociologickej spoločnosti, **predseda** Vedeckého kolégia filozofie a sociológie SAV, **predseda** redakčnej rady časopisu Nové slovo, **podpredseda** Správneho zboru SAVU, **len** Predsedníctva SAV, **len** Prezídia SAV, **len** komisie pre reformu štúdia pri FIF SU, **len** sekcie pre spoločenské vedy SAVU, **len** Zboru lektorov ÚV KSS, **len** marxisticko-leninskej sekcie pri Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých znalostí v Bratislave, **skúšobný komisár** marxizmu - leninizmu na FIF a PRAF SU, **skúšobný komisár** Hlavnej redakcie Slovenskej encyklopédie, **hlavný redaktor** časopisu SAV Filozofia.

Vyznamenania

- Národná cena za vedu
- jubilejná cena Povereníctva školstva a kultúry
- Rad práce
- Rad juhoslovanskej zástavy
- Rad republiky
- Zlatá medaila UK
- Štátna cena SSR
- Medaila J. A. Komenského
- Zlatá medaila SAV
- Zlatá plaketa SAV "Za zásluhy o vedu a ľudstvo"
- Zlatá plaketa SAV F. Palackého "Za zásluhy v spoločenských vedách"
- laureát Štátnej ceny K. Gottwalda
- Za obetavú prácu pre socializmus

Pramene a bibliografia

- AFIF UK, osobný spis A: Siráckeho
- Dolan, O.: Univerzita Komenského. Prehľad profesorov 1919-1966. Prehľad pracovníkov 1919-1948. Bratislava 1969, s. 117.
- 50 rokov Univerzity Komenského. Vydané príležitosti 50. Výročia založenia Univerzity Komenského v Bratislave. Bratislava 1968, s. 332, 368.
- Slovenská akadémia vied 1953-1973. Bratislava 1973, s. 41, 42, 108
- Univerzita Komenského v Bratislave. Celonárodné oslavy polstoročnice Univerzity Komenského v Bratislave a politisícročia Academie Istropolitani. Bratislava 1974, s. 354.
- Zoznam prednášok, pracovníkov na Filozofickej fakulte UK pre školský rok 1974/75. Bratislava 1974, s. 171, 177.
- Správy SAV, 1980 (ročník XVI.), č. 11.
- Encyklopédia Slovenska. Bratislava 1981, zv. V. s. 238.
-

- Pedagogická encyklopédia Slovenska. Bratislava 1985, II. zv. s.225.
- Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin 1992, V. zv., s. 265-266.

Spracoval: PhDr. Viliam Csáder, vedúci Archívu UK